NRCHANDELSBLAD

Algemeen Handelsblad (1828) en Nieuwe Rotterdamsche Courant (1844) Jaargang 43 no.

Priis € 2.

Maandag 24 december & Dinsdag 25 december 2012

Twaalf keer liefde in een mega-gezin **Mens&familie**

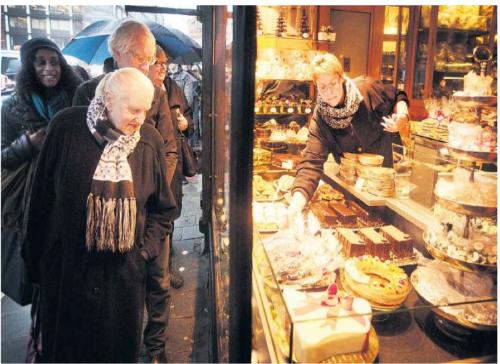

Kerstredes: Elizabeth wint van Beatrix **Opinie 15**

De beste films van 2012 **Cultuur 18-19**

Lange rijen bij de patisserie en poelier, record aan pinbetalingen

AMSTERDAM. Op de laatste dag voor Kerst doen consumenten massaal hun laatste inkopen, zoals hier bij patisserie Holtkamp aan de Vijzelgracht in Amsterdam. Ook in het weekend was het in de winkels en supermarkten al razend druk. Zaterdag tussen twee en half drie werd gemiddeld 461 keer per seconde een pinbetaling gedaan. Daarmee is het record van vorig jaar, dat op 442 stond. verbroken. Foto Olivier Middendoro

Wielerbond hoopt dat renners nu het eerlijke verhaal vertellen

Bij de Rabo-ploeg werd structureel doping gebruikt, onthulde deze krant. De KNWU doet nu een beroep op renners.

Door onze redacteuren STEVEN DERIX en

AMSTERDAM. Na nieuwe onthullingen over dopinggebruik van de Rabobankploeg doet wielerbond KNWU een klemmend beroep op oud-renners. "Ik hoop datze zo snel mogelijk het eerlijke verhaal vertellen", zegt voorzitter Marcel Wintels. "Wielrenners zullen zichzelf en de sport een grote dienst bewijzen als zij de komende weken vertellen hoe de wielrennerij in die tijd in elkaar stak."

Zaterdag berichtte deze krant over jarenlang en structureel dopinggebruik bij de voormalige Rabobankploeg. In het verhaal bevestigde Michael Boogerd dat hij betalingen had verricht aan de veroordeelde Oostenrijkse dopingdealer Stefan Matschiner "Dat was niet voor doping, maar voor vitamines", stelde Boogerd.

Boogerd moest het dit weckend ontgelden op Twitter. "Die neus van Boogerd wordt steeds langer", tweette @joska 52. En @Cinglewim schreef cynisch dat hij zou afreizen naar Oostenrijk: "Daar is de vitamine C een stuk goedkoper."

Tegenover de NOS leek Michael Boogerd dit weekend ineens toe te geven dat hij doping had gebruikt. "Ga eerst maar eens bij mijn ploeggenoten langs, want als ik als enige hier ga zeggen wat ik allemaal weet, ben ik straks de kop-van-jut", zei de oudrenner. De toespeling werd meteen in de media opgepikt. Maar tegen deze krant zei Boogerd vanmorgen dat hij verkeerd is begrepen. "Het was niet mijn bedoeling om een bekentenis te doen. Maar ik begrijp dat mijn geloofwaardigheid in het geding is." Een andere renner deed dit week-

end zo'n bekentenis wel – zij het anoniem. De NOS citeerde uitgebreid uit een verklaring van een niet met name genoemde voormalige renner van Rabobank. Volgens de anonieme renner heeft het team besloten epo te gaan gebruiken na de dramatisch verlopen Tour van 1999. "We zeiden: we kunnen twee kanten op; of we stoppen of we gaan ook gebruiken. En dat is toen gebeurd."

De KNWU heeft onlangs een onderzoekscommissie ingesteld die het dopinggebruik moet blootleggen. De commissie, onder leiding van oud-minister Winnie Sorgdrager, begint na de feestdagen met gesprekken met (oud-)renners en leidinggevenden. De renners worden niet onder ede gehoord en verklaringen zullen vertrouwelijk blijven.

Renners die bereid zijn schoon schip te maken, kunnen rekenen op coulantie van de Nederlandse Dopingautoriteit. "Wij zijn bereid, binnen de regels, te praten over strafvermindering", zegt directeur Herman Ram. Hij bevestigt dat er met renners wordt gesproken over een mogelijke schikking. Volgens Ram wordt het beeld langzaam duidelijk. "We zijn bezij de kleurplaat in te vullen."

Commentaar: pagina 2 Waarom zo lang liegen? pagina 3

'Porretje' op Facebook vernietigt zichzelf

Door onze redacteur MARC HIJINK

AMSTERDAM. Alsof Facebook nog niet genoeg afleiding biedt, heeft het sociale netwerk een nieuwe app voor telefoons uitgebracht: Poke. Het is een variant op het aloude 'porren', dat ook bijvoorbeeld in Hyves gebruikt wordt.

De porretjes bevatten een foto, korte video of tekst en blijven maximaal tien seconden zichtbaar op je telefoon. Facebook gooit na twee dagen de digitale sleutel weg waarmee de berichten geëncrypteerd zijn. Vandaar dat apps als Poke populair zijn in het datingcircuit: als je confronterende foto's verstuurt, kunnen de beelden niet makkelijk door de ander misbruikt worden. Poke stond meteen op nummer één in de iPhone App Store.

Tien seconden, veel vluchtiger

Tien seconden, veel vluchtiget kan online contact niet worden. Komende maand verschijnt het rapport De zwarte kant van sociale media, over de Slow Tech-beweging. Die waarschuwt dat we asociaal en oppervlakkig worden nu we continu onze dag onderbreken met flarden informatie. E-mail, Twitter en Facebook op de smartphone zijn verslavend; wie zichzelf geen tijd gunt nieuwe kennis te verwerken, wordt dommer. De Slow Tech-kerstboodschap: ga een dagje offline, omarm verveling en grijp niet dwangmatig naar je telefoon.

In het nieuws: pagina 4-5

Advertent

DE SOCIAL GENERATION

8-11°C Nat

Morgen regenachtige start, 's middags enkele buien, glimp van de zon, stevige wind, 8-11 graden. Woensdag tot en met zondag: dagelijks wat regen, of paar buien, aanhoudend zacht. Weeroverzicht: pagina 34 Lees NRC#HANDELSBLAD

Bespaar tot 45%

Ga naar nrc.nl/abo

Bezorginformatie: www.nrc.nl/service of 088 5720 555 ma t/m vr 08.00-19.45 uur, zat 11.00-16.45 uur Priis € 2.00 www.nrc.nl

Mobiele technologie Nieuw rapport beschrijft zwarte kant van sociale media; de Slow

- De gemiddelde gebruiker brengt 405 minuten per maand op Facebook door
- Er worden 62 miljard e-mailberichten per dag verzonden

Nederland telt in Europa de meeste smartphones per inwoner. De Slow Tech-beweging waarschuwt dat we op onze telefoon gegijzeld zijn door sociale media. Dat maakt ons dommer en improductief.

Door onze redacteur

MARCHIJINK AMSTERDAM. Geen rust in je kop? Wil je niets missen van de stroom on-line nieuws, mail, statusupdates en tweets? Grijp je bij elke ping naar je telefoon, om te checken of er nog volgers of likes bijgekomen zijn?

Gefeliciteerd. Je valt in de catego rie homo digitalis mobilis. Verslaafd aan sociale netwerken, apps en berichten. Altiid en overal.

Nederland verandert door de manier waarop we gebruikmaken van mobiele technologie. We hebben de hoogste smartphone-dichtheid van Europa en ruim 7 miljoen Facebook-gebruikers. Je hoeft maar om je heen te kijken op een vergadering, een congres, in een klaslokaal of in een treincoupé om te zien hoeveel mensen verdiept zijn in hun telefoons. Fysiek aanwezig zijn ze wel, maar in

Homo digitalis mobilis: verslaafd, altijd en overal

hun hoofd compleet ergens anders.

Volgende maand verschijnt het rapport De zwarte kant van sociale media, dat de bezwaren van de Slow Tech-beweging verwoordt. Het is een handzame samenvatting van een ideologie die waarschuwt voor de gevolgen van excessief gebruik van mo-biel internet en sociale media.

"We zijn verslaafd geraakt aan digitale snacks en moeten op dieet", zegt onderzoeker Sander Duivestein van het Verkenningsinstuut voor Nieuwe Technologie. Voor hem op tafel liggen een laptop, een iPad en een smartphone. Ook ik ben verslaafd, knikt hij. "Een computer kun je nog dichtklappen, maar de telefoon bliift altiid aan, is onmisbaar en opdringerig. Mijn beste ideeën ko men onder de douche – de enige plek waar ik rustig kan nadenken zonder telefoon in de buurt.

Wetenschappers publiceren al een tijdje over de manier waarop het digitale tijdperk ons gedrag verandert. In Alone Together (2010) beschreef Sherry Turkle jongeren die meer dan 3.000 berichten per maand versturen, maar geen fatsoenlijk gesprek kunnen voeren. In The Shallows: what the internet is doing to our brains (2010) waarschuwde Nicolas Carr dat we oppervlakkiger en dommer worden

omdat we onszelf geen tiid gunnen dat spervuur aan korte informatieflitsen te verwerken.

De Slow Tech-beweging bleef tot voor kort beperkt tot academici en criticasters als Andrew Keen die waarschuwt voor oeverloos narcisme op Facebook. Zijn boek Digital Vertigo net vertaald in het Nederlands. Maar inmiddels is er ook een Slow

3.000 berichten per maand sturen maar geen goed gesprek kunnen voeren

Web-beweging, die afstand neemt van het jachtige realtime internet en lezers tijd wil geven om de informatie te absorberen met langere stukken. En technologiebedrijven vragen zich af of we niet te ver zijn doorgeschoten in de mobiele rage. Software-gigant Microsoft publiceerde een onderzoek naar multitasking en wat bleek: mensen zijn helemaal niet zo goed in het gelijktijdig uitvoeren van meerdere taken. Als we tijdens ons werk gestoord worden door mail, Facebook of Twitter duurt het lang voordat we weer aan de slag zijn.

Joe Kraus, een internetinvesteerder die voor Google werkt, waar-schuwt voor de ongezonde relatie met onze telefoon. "In het tijdperk van de pc waren we enkele uren per dag online. Maar met smartphones checken we gemiddeld 27 keer per dag of er jets nieuws is. We worden er dommer en minder productief van."

Kraus pleit voor één mediavrije dag per week. Zo train je niet alleen je kortetermijngeheugen, maar ook het vermogen om nieuw verworven kennis echt te verwerken. Dat vergt tijd. Hij vergelijkt de dwangmatige controle op nieuwe berichten met gokgedrag in casino's. Zelfbeheer-sing is het enige antwoord.

Dus grijp niet telkens naar je telefoon als je even vijf minuten voor jezelf hebt, Omarm verveling, Een dag offline is een verademing als je de weg kwijt bent in het onuitputtelijk aanbod van nieuws, muziek en video. Sommigen kiezen voor een rigoureus maildieet, anderen trekken de stekker uit hun Facebook-account.

Het valt niet mee af te haken in je virtuele kennissenkring. Dat we ons door sociale media laten ringeloren is dan ook geen technisch maar een cultureel probleem. Maar uiteindeliik, hoopt de Slow Tech-beweging, moet technologie toch voor de ople sing gaan zorgen. De smartphone is nu nog relatief dom. Apps zouden zichzelf het zwijgen op moeten leggen als we even niet gestoord willen worden, bijvoorbeeld tijdens een vergadering of in de klas.

Daarvoor heeft de telefoon nog veel meer informatie nodig om te kij ken waar we zijn en hoe het met ons gaat. Als we nu alle data - locatie. agenda, audio en video maar ook on ze eetgewoonten, hartslag en bloeddruk – zouden delen, kan slimme software ons beschermen tegen al te

veel afleiding van buitenaf. Zo'n *quantified self*, de uitdijende database waarin we fysieke en medische data opslaan, heeft volgens Sander Duivestein van het Verkennings instuut voor Nieuwe Technologie de toekomst. Hii denkt dat de ziektepremie straks automatisch aangepast wordt als je jogde (gezond) of in de kroeg hing (ongezond). "Ik heb geen moeite dat soort data te delen. Onze privacy is sowieso dood." Maar dat offer brengt hij graag. "Zeker als op een dag een ambulance voor het kantoor parkeert en wordt gezegd: 'Meneer, we zijn hier om u te redden. Volgens onze gegevens krijgt u over tien minuten een hartaanval.

Mijs van de Griek (36) Agent bij Henneman Agency. Was 5 jaar op Facebook Aantal vrienden: 223

Ik ben altijd een nieuwsjunkie geweest. Vroeger was ik video-editor bij de NOS. Ik zag echt alles voorbij-komen. Ook veel harde nieuwsbeelden die uiteindelijk niet werden uitgezonden. Op een gegeven moment werd het me te veel. Ik ben ander werk gaan zoeken.

"Nu zit ik bij een agentschap voor acteurs. Bij dat bedrijf heb ik de Facebook-pagina opgezet. Zelf had ik ook een account, maar daar ben ik een paar maanden geleden mee gestopt. Ik was te veel tijd kwijt me te ver-diepen in het leven van anderen. Ik heb een dochter van drie en wel wat beters te doen. Ik wil ook niet meer via Facebook lezen wat mijn vrienden hebben gedaan. Ik wil het direct van ze horen.

.Het is niet Facebook maar Fakebook Als ik 24 uur per dag het mooiste kind had, een heleboel geld en de allerleukste man, dan zou Facebook geweldig zijn. Uiteindelijk zie je alleen de leukste dingen van mensen langskomen. Iedereen heeft een masker op. Mensen laten alleen hun successen zien. Het is reclame van het leven zelf. Je gaat er namelijk geen foto van jezelf op zetten als ie net uit bed komt. En zet ie er bijvoorbeeld op dat je moeder kanker heeft, dan ben je een aansteller dat je zoiets persoonlijks met de wereld wilt delen.

"Toen ik op Facebook aankondigde dat ik ermee ophield, kreeg ik een heleboel reacties. Een collega zei tegen me: 'Eerlijk gezegd zou ik er ook wel mee willen ophou-den, maar ja, het is als stoppen met roken. Ik volg nu alleen het nieuws via de app van de NOS. Ik zit vanwege mijn werk nog op LinkedIn en op Pinterest om crea-tieve ideeën op te doen. Daar heb je geen direct contact met anderen

Henk van Straten Schrijver (32) Was 3 jaar op Facebook Aantal vrienden: meer dan 1000

Ik werd er onrustig van. Dat was de belangrijkste reden om te stoppen met Facebook. Ik was telkens aan het checken of ik weer reacties had op de berichten die ik op mijn pagina had gezet. Had ik thuis even niets te doen, betrapte ik mezelf erop dat ik als een soort zombie weer naar dat scherm aan het staren was.

"Ik ben een schrijver in de marge. Toen ik van Facebook afging, had ik het gevoel: nu gaan andere schrijvers door met zichzelf te promoten. En ik snijd mezelf af. Anderen zag ik telkens aankondigen dat ze weer een nieuwe recensie hadden of dat er alweer een vierde druk van hun boek uitkwam. Het is een vorm van dwangmatig narcisme. Alsof de hele straat uit het raam roept: 'Ik heb een nieuwe bank!'

"Toch had ik niet de discipline om af en toe maar één uurtje op Facebook te zit-ten. Dus ik ging *cold turkey*. De dag dat ik stopte had ik er ook echt moeite mee. Dat was confronterend. Ik had het gevoel: ik knip mijn lifeline door met de rest van de wereld. Maar juist dat ongemakkelijke gevoel, het feit dat ik het echt moeilijk vond, gaf me de bevestiging dat ik een goede beslissing had gemaakt. De volgende dag viel er dan ook een last van me

"Ik heb nog wel een twitteraccount. Ik krijg op die manier nog snelle tips binnen over nieuws en andere leuke dingen Twitter kost minder tijd dan Facebook en op die manier bestrijd ik de angst om helemaal te zijn afgesneden. Maar het zou me niet verbazen als ik dat account later ook nog afsluit.

Tech-beweging, die waarschuwt voor de continue overdosis afleiding, krijgt meer steun

- E-mail lezen beslaat 28 procent van de werkdag
- We checken gemiddeld 27 keer per dag of er nog iets nieuws is

Iris van der Graaf (23) Filosofiestudent Was 2 jaar op Facebook Aantal vrienden: ruim 100

Ik zit op LinkedIn en volg mensen op Twitter. Maar met Facebook ben ik anderhalf jaar geleden gestopt. Ik was er des tijds vrij vroeg bij met Facebook. Ik deelde links, columns, artikelen, dat was leuk. Maar de constante stroom updates die ik binnenkreeg, vond ik minder. En uiteindelijk heb je geen echt contact met anderen. Je kijkt toch naar een scherm. "Toen ik aankondigde dat ik van Facebook afging, kreeg ik sms-jes van mensen met teksten als: 'Heb je het echt gedaan?' En een vriend zei: 'Wat stoer, ik zou willen dat ik het kon'. Nu ik niet meer op Facebook zit, ben ik minder op de hoogte van bepaalde dingen. Ik kom er pas la-ter achter als een kennis een andere baan heeft of is verhuisd. Ook hoor ik soms pas na een tijdje dat er ergens een goede film is, of een inte-ressante lezing. Van mijn vrienden krijg ik inmiddels aparte mailtjes met uitnodigingen voor verjaardagen of andere dingen. Ik heb niet het gevoel dat ik echt iets mis. "Ik heb nu meer tiid. Als ik een essay moest schrijven, surfde ik ter af-leiding best vaak naar mijn pagina. Het geeft me rust om niet steeds met Facebook bezig te zijn. Als kind kon ik heel geconcentreerd boeken lezen. Maar ik ben nu een stuk ongeduldiger. Ik vraag me wel af of mijn onrust wordt gesti-muleerd door al die sociale media. Ik ben blij dat ik van Facebook af ben.

Rob Bogaards (52) Directeur van afzetcoöperatie Rosaco. Was 3 maanden op Facebook Aantal vrienden: 30

Mijn zoon ging met zijn vriendin een reis maken door Amerika. Ik kon hem via Facebook volgen. Toen heb ik een account aangemaakt. Dat was best leuk. Onderweg hield ik contact met ze en kon ik zien wat ze zoal meemaakten.

..Toch bracht Facebook me een aantal onverwachte verrassingen. Na afloop van die va kantie had ik een stuk of dertig vrienden. Zii vertelden mij soms vier keer per dag dat 'de koffie weer niet te zuipen was' of 'dat de trein weer vertraging had'. Allemaal domme oneli-

"Bovendien kwam er ineens een bericht van iemand met wie ik al heel lang geen contact meer wilde en die zo blij was nu ineens mijn 'vriend' te kunnen worden. Iets wat ik nu juist niet wilde. En zo waren er meer verzoe-

"Ik heb wellicht niet echt de tijd genomen om Facebook te ontdekken en ook de verkeerde vrienden toegelaten. Maar ik vond het uiteindelijk helemaal niets. Het is een asociaal net-werk. De simpele ziel heeft er een medium bij om zijn ongenuanceerde mening te ventile-ren. Maar een communicatiemiddel? Nee. "Het bleek niet eenvoudig van Facebook los te komen. Daar ben ik wel even bezig mee geweest. Soms komt er via de mail nog een berichtje binnen. Maar ik ben er wel vanaf. Ik doe ook niet aan Twitter. Daar worden ook enorm veel oneliners de wereld in geslingerd, het voegt niks toe. Het feit dat veel politici graag gebruik maken van Twitter en Facebook zegt ook genoeg. Het gaat niet om de inhoud. Het gaat om het effect van de schreeuw.

Interviews ROSAN HOLLAK Foto's MAURICE BOYER, KEES VAN DE VEEN,

Tien gevaren van sociale media

Het rapport *De zwarte kant van sociale media* vat de kritiek van de Slow Tech-beweging samen in 10 gevaren voor de 'homo digitalis mobilis'.

1) sociale media maken ons dom

We vergaren kennis hoofdzakelijk in korte fragmenten, die gelijktijdig op ons afkomen. Hersenen zijn, in tegenstelling tot computers, niet goed in multitasking. Zonder focus daalt de productiviteit

2) sociale media maken ons asociaal

We gebruiken de online wereld om ons af te zonderen in het dagelijks leven. Tijdens vergaderingen, etentjes en in de trein zitten we met ons hoofd ergens anders. Daardoor gaan sociale vaardigheden verloren, zoals een gesprek voeren, interesse tonen en luisteren naar de ander

3) sociale media stimuleren verkokering en egotripperij

Veel online informatie wordt gefliterd door bestaande interesses en voorkeuren van vrienden. Daardoor blijf je in hetzelfde kringetje rond-draaien. Bij statusupdates ligt narcisme op de loer: om een (positief) beeld in stand te houden, reacties uit te lokken of belangrijk te zijn.

4) sociale media maken ons geestesziek

De continue verbinding met de online wereld werkt verslavend. We zijn bang iets te moeten missen van het enorme aanbod aan digitale media en berichten. Maar de overdaad aan informatie veroorzaken tegelijkertijd irritatie, stress en overbelasting: digitale dementie.

5) sociale media tasten het geheugen aan Surfend van link naar link gebruik je vooral je kortetermijngeheugen. Dat gaat ten koste van het langetermijngeheugen, dat zorgt voor con-text,reflectie en creativiteit. We onthouden vooral waar we iets kuni vinden, niet wat we hebben gezien. Er is verwerkingstijd nodig om kennis daadwerkelijk te absorberen.

6) sociale media zijn manipulatief

Cybercriminelen misbruiken sociale netwerken om je vertrouwen te winnen. Bedrijven met een verborgen agenda zetten sociale media in om concurrenten te dwarsbomen, beurskoersen te beïnvloeden of de publieke opinie te manipuleren.

7) sociale media voeden Big Brother-situaties

Nu we massaal online 'leven', kunnen daar sentimenten, trends of zelfs voorspellingen uit gedestilleerd worden. Als opsporingsinstanties Twitter en Facebook nauwlettend in de gaten houden, hadden ze wellicht de aanslag van Anders Breivik kunnen voorkomen.

8) sociale media zetten aan tot terreur

Bij de Facebookmoord, maar ook bij rellen in Londen, werden sociale netwerken ingezet om mensen op te ruien. En niet voor niets was 'Project X' het woord van 2012, dankzij 'feestgangers' in Haren.

9) sociale media voeden sensatiezucht

Ook op een realtime medium trekken rampen en spectaculaire berichten – zelfs als ze niet waar zijn - de meeste aandacht. Retweets en likes hebben een zelfversterkend effect, context ontbreekt en berichten gaan een eigen leven leiden.

10) sociale media bedreigen privacy en creativiteit

Facebook en Google+ dwingen je je eigen identiteit aan te nemen. Het wordt normaal geacht om jezelf te zijn op internet, de speelruimte verdwijnt om iemand anders te zijn en zo je horizon te verbreden. Privacy mag dan 'dood' zijn, je bewegingsvrijheid is groter als je anoniem bent.

VEILIGHEIDSWAARSCHUWING

VOOR CONSUMENTEN MET EEN MOSTERDALLERGIE

Unilever Benelux informeert consumenten over een verkeerd etiket op Unox Rundvlees Ragout met streepjescode 8712566235735.

Gebleken is dat een beperkt aantal blikjes Unox Rundvlees Ragout gevuld is met goulashsoep. Het label op het blik zegt dus 'ragout', terwijl er goulashsoep in het blik zit. De goulashsoep bevat mosterdeiwit en dit kan, bij mensen die daar overgevoelig voor zijn, een allergische reactie veroorzake

Consumenten die niet overgevoelig zijn voor mosterdeiwit, kunnen de goulashsoep gewoon gebruiken.

Het gaat om de blikjes met houdbaarheidsdatum 17-09-15. Deze datum vindt u aan de onderkant van het blikie

Indien u in het bezit bent van één of meerdere blikjes **Unox Rundvlees Ragou**t met de betreffende houdbaarheidsdatum vragen wij u vriendelijk de streepjescode(s) uit te knippen en op te sturen naar:

Antwoordnummer 226 (gratis) 3000 VB Rotterdam www.unox.nl

U wordt verzocht daarbij de volgende gegevens te vermelden:

- Uw naam, adres, telefoonnummer
- Uw bankrekeningnummer

Indien u vragen of opmerkingen heeft, neem dan tussen 9.00 - 17.00 uur contact op met de Unox Consumenten Service via het gratis telefoonnummer: 0800-2358669

Wij bieden u onze welgemeende excuses aan voor het ontstane ongemak

Unilever Benelux